

George E. Vandeman

SREĆA OD ZIDA DO ZIDA

Nakladnik
ZNACI VREMENA
www.znaci-vremena.com

Izvornik
Happiness Wall to Wall
By George E. Vandeman
Pacific Press Publishing Association
www.pacificpress.com

Urednik
Mario Šijan

Prijevod
Hinko Pleško

Lektura
Miroslav Vukmanić

Tiskano u uredu nakladnika
Zagreb, 2012.

George E. Vandeman

SREĆA

od zida do zida

Svatko ima pravo na nju

Drugo izdanje

“Dakle: što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja!” (Matej 19,6)

“Ako Jahve kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji.” (Psalam 127,1)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 809315

ISBN 978-953-183-008-9

Sreća od zida do zida

Uzbudljiv je trenutak kad dvoje ljudi — muškarac i žena — zajednički zaplove brzim vodama braka, uvjereni da ih nizvodno čeka sreća. Ali što raditi kad se splav počne raspadati na brzacima? Tražiti pogledom granu koja bi, nagnuta nad rijekom, bila dovoljno blizu da je dohvatite rukom? Ili dozivati u pomoć?

U San Diegu Bill diže pogled sa sendviča i iznenada postavlja pitanje svojemu prijatelju: “Kažeš, imaš sretan dom... U čemu je tajna?”

U Detroitu Sandy tiho govori u telefonsku slušalicu: “Znam, mama. Ali nikad nisam mislila da bi se to moglo nama dogoditi...”

U Wichiti Bob ulazi u čekaonicu. Za nekoliko minuta on sjedi u uredu i jada se: “Nikad nisam ni pomišljao da ću morati potražiti pomoć bračnog savjetnika. Znete li kakvu tajnu koja meni nije poznata? ... Bog zna da sam sve pokušao.”

U New Yorku Carol sjedi preko puta pastora u njegovu uredu: “Ne znam što je pošlo pogrešnim putem. Oboje smo očekivali sreću. Ali bio je to put u pravi pakao...”

U Quebecu Kent upire pogled u oca: “Tata, što misliš, postoji li poslije svega neki način da popravimo stvar? Čini mi se da smo pogrešno tumačili znakove na putu, ili što drugo... Jednostavno, naš brak ne ide.”

Splavi se raspadaju. A razočarani muševci i žene cijelog svijeta nastoje ih povezivati. Traže kakvu jaku granu za koju bi se uhvatili u posljednjem pokušaju da smire splav. Dozivaju u pomoć, svatko na svoj način, ali s jednakim zajedničkim očajanjem.

I onda, jednog proljetnog jutra, pomalo izivcirani vedrinom neba i cvrkutom ptica, Bill u San Diegu, Sandy u Detroitu, Bob u Wichiti, Carol u New Yorku i Kent u Quebecu ulaze u dizala i smrknuti, odlučni i poraženi stupaju u uredne svojih odvjetnika. I predaju zahtjev za rastavu braka.

Oni ne žele rastavu. Oni ne vjeruju u rastavu. Pokušavali su odložiti ovaj dan. Ali dom im je postao nešto gore od otvorenog bračnog raskida. Svatko od njih postat će još jedan statistički broj.

Ovih pet propalih brakova uključit će se u više milijuna rastava što se predviđaju za ovu godinu. Prema istraživanju koje spominje bestseller *Megatrendovi*, više od jednog između tri para po prvi put vjenčanih u sedamdesetim godinama, rastalo se do devedesetih. A najtužnije je u svim tim žalosnim statistikama što je više od trećine djece koja su se rodila tijekom osamdesetih godina provela dio svog djetinjstva bez jednog od roditelja koje im je dao Bog.

Ali Bill, i Sandy, i Bob, i Carol, i Kent su više nego statistika. Oni su ljudska bića. Izjeda ih pomisao kako u najvećoj životnoj pustolovini naprosto nisu uspjeli. Njihov ponos i samouvjerenost su potkopani.

Sandy i Carol dobro znaju kako su rastresene i hirovite, kako se nisu u stanju pribitati, kako su zabrinute zbog djece; ali nema nikoga tko bi s njima podijelio njihove brige. Ogorčene su, shrvane i osamljene.

Billa, Boba i Kenta muči činjenica da im vlastita djeca više ne pripadaju, i nikada im više neće pripa-

dati... Djeca uvečer moraju zaspati u suzama jer još uvijek vole oba roditelja — i osjećaju krivnju što je to tako.

Ali Bill, i Sandy, i Bob, i Carol, i Kent — zajedno sa svojim bračnim drugovima — stajali su pred oltarom prije pet ili deset ili petnaest godina, puni sretnog iščekivanja, kao i bezbrojni parovi tijekom mnogih naraštaja, ponavljajući za svećenikom: "... Sve dok nas smrt ne rastavi." Stisnuli su jedno drugom ruku, slušajući riječi iz Svetog pisma: "Dakle: što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja!" (Matej 19,6)

Nikad nisu dali ikoje obećanje s više žara. Svaki njihov san uključivao je riječ "zauvijek". Ali što se to dogodilo? Zašto su njihova obećanja postala samo statistikom? U čemu je tajna trajnoga braka? Što može pridonijeti da neopisiva radost dana vjenčanja ostane neokaljana, čista, netaknuta?

Zar brak nije ništa više od blage svjetlosti svijetle i romantike koja brzo nestaje? Kako on funkcionira u trosobnom stanu, između četiri zida; s troje djece, s ograničenim primanjima i s jednim ili dva uobičajena problema?

Činjenica je da u samom bračnom ugovoru leži ili sjeme mogućih razornih emotivnih poteškoća, ili moćan temelj za trajnu uspješnost. Što će na koncu ispasti? Hoće li brak biti tek obred — ili stvaranje? Hoće li biti dvoboj — ili dvoglasna pjesma? Hoće li splav sigurno doplutati do sreće? Ili će se ipak raspasti?

Sve ovo podsjeća nas na tugaljivu molitvu bretanjskih ribara: "Čuvaj nas, dragi Bože! More je tako veliko, a naši čamci tako mali!"

Predstavlja li brak uvijek ono što bračni drugovi očekuju? Odvija li se poslušno po njihovu planu?

Zgodna mlada žena s četiri godine bračnog iskustva razgovarala je sa svojim pastorom o potrebi

prilagođavanja u braku. U zanosnom ženskom čavrljanju vratila se u bajkovitu zemlju svojih zaručnickih snova. Vjenčala se s divnim mladim muškarcem, a crkveni obred bio je nezaboravan. U budućnosti je očekivala čarolije: putovanja, ljubav bez kraja, odjeću koja pristaje kakvoj kraljevni i torbe pune novca. Da, i beskrajnu snagu da u svemu tome uživa — poput snažnog mlaza arteškog izvora.

A sad kao da je htjela reći: “Zašto mi niste rekli da će doći do promjene krajolika?” Osjećala je kako mora prihvatiti stvarnost svakodnevnog vođenja domaćinstva. Trebala se bez odlaganja prilagoditi djeći, posuđu, plaćanju računa i napornom radu.

Nema braka koji bi bio beskrajno duga i zanosna romansa. Čak su i najbolji brakovi mješavina napeposti i stresa, napora i brige. Uspješni međusobni odnosi kuju se u kovačnici svakodnevnih izazova i zadataća.

Ne, brak nije beskonačni medeni mjesec! To je neprekidna zajednička suradnja u zadaćama i odgovornostima koje pridonose stvaranju doma. Novina braka se brzo izgubi. Sjaj zaruka ne traje vječno.

Ali, mora li se tkanina spontanog druženja toliko istrošiti?

U početku braka suprug pruža ruku i pomaže svojoj supruzi da izađe iz automobila, kao da je ona Pepeljuga koja ide na ples. A sada, ako samo malo kasni, on je požuruje i nestrpljivo odmahuje glavom: “Hajde, srce! Neću te valjda čekati čitav dan!”

Mora li biti tako? Mora li brak doista od samog početka poći nizbrdo?

Dvoje mladih upoznali su se i počeli sastajati u uobičajenim okolnostima. A onda su odlučili ispitati svoju ljubav u drukčijoj prigodi. Cijeli tjedan mladić je svake večeri dolazio u njezin dom, gdje su zajedno spremali večeru i prali posuđe. Potom bi sjedili u dnev-

noj sobi i razgovarali. Bez radija. Bez televizije. Bez glazbe. Jednostavno, razgovarali su cijelu večer. Na kraju večeri bi se oprostili i on bi otišao. Htjeli su vidjeti, prije nego što odluče provesti zajedno cijeli život, mogu li bez dosade snositi jedno drugo u takvim stvarnim okolnostima.

Sreća nije stanje neprekidnog osmjehivanja, stalnog uzbuđenja i veselja. Nećemo je naći u beskrajnoj trci s jednog mjesta zabave na drugo. Sreća je pripremati obroke. Sreća je promatrati djecu kako od novorođenčadi rastu i odrastaju. Sreća je kuhati i zamrzavati, okopavati vrt, prati automobil, hodati šumom, odlaziti u trgovinu zbog obitelji, jesti domaći kruh, promatrati plamteći zalazak sunca...

Brakovi se nipošto ne moraju raspasti usred rijeke. Ali oni će se raspasti ako se niste složili oko vašeg položaja. Raspast će se ako čvorovi nisu dobro svezani. Raspast će se ako podcijenite snagu vodenog toka. Raspast će se ako nepripremljeni stignete do brzaca.

Brak je najveća životna pustolovina. Ali on je isto tako i najviše zastrašujuće putovanje na koje možete poći. Kad se vjenčate, vi činite mnogo više nego što je uzimanje bračnog druga i preuzimanje božanskih obveza. Vi u svoje ruke uzimate djelić ljudske sudbine kao sveti zalog. Muškarac ili žena za koju ste se vezali više je od tijela koje treba oblačiti i hraniti. Riječ je o činjenici da se suočavate s vječnom odgovornošću. To postaje vrlo značajno, zar ne?

Vrijedi se potruditi. Brak vrijedi pošteno izgraditi, započeti ga kako valja. On je vrijedan dobrog temelja.

Jedan od biblijskih pisaca, kralj David, rekao je: *“Ako Jahve kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji.”* (Psalam 127,1) Koliko su u braku značajni temelji?

Istraživači Burgess i Cottrell, pioniri na ovom području, dokazali su kako su najtrajniji oni bračni zavjeti koji su dani u okviru crkvenog obreda, uz odobravanje roditelja oba para. Oni koji su sklopljeni samo pred građanskim vlastima više su nesretni nego sretni. Ako je supružnik prestao ići u crkvu prije nego što je navršio jedanaest godina života, bračni par je bio sretan jednu desetinu od prosjeka. Ako su suprug i supruga nastavili ići u crkvu sve do svoje devetnaeste godine života, i ako su išli na bogoslužja dvije trećine vremena nakon vjenčanja, bili su pedeset posto sretniji od prosječnog para.

Ovo je samo statistički način izražavanja onoga što je ustvrdio vjerski reformator Martin Luther. Nakon svog vjenčanja s časnom sestrom govorio je o čudu što ga je Isus učinio na svadbi u Kani kad je pretvorio vodu u vino: “Kad u vašem braku nema Isusa, život je *bez okusa* i bez slasti. Ali kad Isus uđe u vaš dom, On uvijek mijenja vodu u vino. Njegova nazočnost pretvara običnu svakodnevicu u slatka i blistava iskustva. On uklanja robovanje. On uklanja hladnoću dužnosti i na njezino mjesto stavlja trajnu sreću.”

Svakako, moguće je izgraditi ovakav zadovoljavajući bračni odnos — da nam Nebo ne izgleda predaleko ili nestvarno, jer je naše srce već ovdje upoznalo dodir Neba.

Nažalost, velike su mogućnosti neuspjeha u braku. Postoje tolika mjesta na kojima možemo skrenuti s puta, toliko područja na kojima može doći do nerazumijevanja, toliko neprilika koje se ne mogu izmijeniti samo po zdravom razumu, toliko okolnosti u kojima bračni savjetnik ne pomaže — da je pravo čudo da neki brak ipak uspije. Ako uspije, ali ne samo na površini nego i u svemu onome što ostaje skriveno drugim pogledima, onda je to stoga što se iskrena

želja da učimo povezala s čudom suradnje Stvoritelja braka i onih koji ga sačinjavaju!

Da, brak je zastrašujuća pustolovina. To je povezivanje sudbina u koje bismo se rijetko upuštali da nije glasa srca.

Zamislite: dvoje, koji malo znaju jedno o drugom, odjednom odlučuju živjeti zajedno za cijeli život, od dana vjenčanja unedogled!

Sreću i tugu, promašaje i nemilost, bolest i zdravlje — sve će to uzajamno dijeliti. Svojom odlukom oni su se otvorili čitavom nizu razgovora, možda i uvreda i problema, koji nikad ranije nisu bili mogući. Što su osjetljiviji na sreću, to će im rane biti dublje. Što su im veća očekivanja, to će im gorče biti razočaranje. Što je nesebičnija njihova posvećenost, to će im izdaja teže pasti.

Što unosite u svoj brak? Da li se pitate što vaš bračni drug može učiniti za vas, ili pak što vi možete učiniti za svog bračnog druga? U tome je bitna razlika! Naime, ako bračni odnos nije ništa više od udružene sebičnosti, onda brak nema budućnosti.

U braku će doći i do sukoba. Drukčije i ne može biti. Velika prisnost što karakterizira sve svakodnevne postupke u braku neodvojiva je od određenog stupnja sukoba. Prisnost stvara određenu napetost. U čudnom paradoksu ona stvara rane koje sama liječi. Zašto? Zato što se u braku svaki bračni drug izlaže najstrožem ispitivanju drugoga. A taj drugi vjerojatno je ušao u brak s pretjeranim očekivanjima. Stvarnost je iskrena. Ali i zastrašujuća. Dvije različite osobnosti nastoje se stopiti u jednu. Vjenčanje je samo početak. Biti potpuno poznat, a ipak potpuno voljen — to je cilj.

Kao što vidite, brak čini svakog sudionika posebno ranjivim, jer razotkriva svaku slabost i svaku razliku u mišljenju. U braku postaje očit svaki neus-

pjeh u ispunjenju očekivanja druge strane. Bračni život stvara mnoge mogućnosti za povredu.

Kad dvoje na vjenčanju pruže jedno drugome ruku, više nema mjesta glumi. Oni moraju odbaciti sve maske, sve poze i sve igre. Stalna prisnost u bračnom životu pokazat će sve onakvim kakvo jest.

Jednostavnost i iskrenost su najvažniji. Ali kako su danas rijetke ove vrline! Blago mladiću ili djevojci koji ove osobine odluče unijeti u brak.

Dobro je rekao Dwight Hervey Small: "Suvremeno nas društvo uči da budemo profinjeni i istančani, neizravni i neiskreni. Živimo u pretjerivanju i usiljenosti. Postajemo stručnjaci za ostavljanje dojмова, savršeni u pretvaranju... Izražavamo osjećaje koje ne osjećamo... Dajemo prednost lažnom svijetu." (*Design for Christian Marriage*, str. 59)

U braku nema mjesta glumi i paradiranju. Nema mjesta kićenju izloga. U braku će na ispitu proći samo vjerodostojnost. Ako želite, vi možete unijeti u brak skupocjeni dar prave iskrenosti. Uspjeh u braku ne postiže se lako. Ali, hvala Bogu, moguće ga je postići!

Sjećate li se Billa, i Sandy, i Boba, i Carol, i Kenta? Osvjetljavaju li slučajevi ovih petoro problematičnih parova vašu i moju potrebu? Jesu li oni opća slika braka u nevolji? Ako ustvrdite da se možete poistovjetiti s nekim od njih, nije li to stoga što ljudska narav, bez obzira na kojem mjestu, uvijek pokazuje da je slična sebi?

Bill iz San Diega zbilja ne zna što nije u redu s njegovim brakom, kad za vrijeme ručka pita svog prijatelja za savjet. On samo zna da je komunikacija u njegovu domu beznadno prekinuta. Za to okrivljuje svoju suprugu. Ali on je taj koji ne govori. Njegov otac je bio čovjek s malo riječi. On mu je potpuno sličan. Zašto njegovoj supruzi treba potvrda njegove ljubavi? Ta zar on ne radi za nju robovski?

Sad više ni ona neće govoriti. Da su oboje shvatili kako je međusobno priopćavanje bit braka, da su razumjeli i primijenili neka jednostavna načela, nije li se mogao izbjeći ovaj razdor? Ovo me podsjeća na upozorenje iz Biblije: “*Moj narod gine: nema znajnja...*” (Hošea 4,6)

Sandy iz Detroita mogla bi vam ispričati drukčiju priču. Bila je jedinica, odrasla u prilično strogu domu. Smatrala je kako joj je sloboda ograničena pa je prihvatila ranu udaju kao neki svoj način prosvjeda. Isprva se trudila živjeti sukladno većini načela kojima su je učili. Njezin joj se suprug zbog toga divio. Izgledalo je da će njihov brak uspjeti. Onda je on počeo donositi u kuću neke od onih otvoreno izazovnih časopisa i romana. Ona ih nije htjela čitati. Isprva ih je sklanjala. Onda je pročitala samo jedan. I to je bio početak... Nije trebalo dugo i moralno tkivo njihovog braka počelo je slabjeti. Ali u usporedbi s onim što su čitali i gledali, njihovi postupci izgledali su besprijekornima. Isprva je propast bila skoro neprimjetna. Na kraju se pojavio još jedan par — i zamjena partnera završila je rastavom. Sandy bi vam mogla potvrditi da se to nije moralo dogoditi.

Bob iz Wichite misli kako je uzrok nevolje u samom njihovom braku. On još uvijek ne shvaća da je uzrok nevolje zapravo on sâm. On jednostavno nije naučio osnovna načela ophođenja s ljudima — na svakom mjestu, na poslu, u društvu, u bilo kojem ljudskom odnosu. Stalno bi mijenjao posao, nikad ne shvaćajući pravi uzrok. Njegova supruga je zbilja bila strpljiva. Rastali su se nekoliko puta na par tjedana, ali su zbog djece pokušavali sve ispočetka. Na kraju su jednostavno prestali s pokušajima. Ni drugi brak neće za Boba biti uspješan — ukoliko ne nauči da je nevolja s brakom zapravo nevolja s onima koji mu pripadaju.

Carol iz New Yorka doživjela je možda najveću tragediju od svih petoro. Ona i njezin suprug zapravo su potekli iz istog društva. Oboje su došli iz maloga grada. Oboje su imali dobar dom. Oboje su se u mladosti upoznali s Kristovom Radosnom viješću. Ona je odlučila slijediti Gospodina. On nije. Savjetovali su joj da ne žuri s udajom. Uznemirivale su je riječi apostola Pavla: *“Ne budite s nevjernicima pod jednim te istim jarmom.”* (2. Korinćanima 6,14) Ali njezin je slučaj bio nešto drugo. Nadala se kako će ga njegov vjerski odgoj očvrsnuti — čak i ako nije živio u skladu sa svojim osvjedočenjem.

Međutim, sad ona opisuje svoj brak kao put koji je vodio u sâm pakao. Ona to ne može objasniti. Svoju priču iznosi s velikim oklijevanjem. Isprva su se njihovi putovi počeli samo malo razilaziti. Onda su se preselili u grad, i zanimanje njezinog supruga za neobičnosti počelo je stvarati nevolje. Zanimala ga je hipnoza — želio je malo isprobati kako to ide. Onda je počeo eksperimentirati s drogama — samo da vidi o čemo to ljudi govore. Poticao je Carol da mu se pridruži u ovim novim uzbuđenjima. Naravno, ona to nije mogla. Na koncu je došao onaj psihodelični vikend. Bračna katastrofa. Put što vodi u sâm pakao. A ona je toga trebala biti svjesna ranije!

Kent iz Quebeca bio je čovjek koji je imao sve — odličan posao, kuću u elitnom predgrađu, zanimljiv društveni život, pozamašan iznos novca na bankovnom računu, zanosnu ženu i troje slatke dječice — sve do rastave.

On će možda i naći drugu ženu koja će ukrašavati njegov dom i s njime dijeliti društveni život i novac s bankovnog računa. Ali njegova djeca više ne pripadaju njemu. I nikako se ne mogu nadomjestiti. On je čovjek koji je imao sve — osim aktivne vjere u Boga. On, zapravo, nije nevjernik. On vjeruje. Ali

on želi da njegova vjera bude nešto odvojeno, tako da ne može utjecati na njegov posao, na njegove društvene odnose ili na njegov dom. Zašto da se njegova djeca hrane vjerom? Kad budu dovoljno odrasla da odluče, neka sama izaberu. Njegova supruga zbilja ne treba od toga praviti takav problem! Ali sada djeca pripadaju njoj. Kuća mu je neobično tiha. Što je u njihovu braku krenulo pogrešnim putom? Zašto nije uspio? Zašto nije bio dovoljno jak da izdrži mali nalet vjetra.

Mogu li se spasiti ovakvi domovi? Može li se splav umiriti i povezati prije nego što stigne do opasnih matica; mogu li se ukloniti prepreke u komunikaciji, uvidjeti opasnosti, zaštititi osobnosti, izbjeći razdori, može li se razum sačuvati snažnim — ako se pošteno suočimo s problemima?

Mislim da je to moguće. Evo, zato i imate u rukama ovu knjižicu!

Supružnici u poštenoj borbi

U svakom braku — čak i u onom što izgleda kao da je sklopljen na Nebu — pojavljuju se sukobi, razlike koje nismo očekivali, oprečna mišljenja, interesi zbog kojih dolazi do razmimoilaženja. Bez obzira na romantične balade, dvije osobnosti se ne stapaju u jednu same po sebi; u bračnoj zajednici postoji određeno prilagođavanje za koje je potrebno vrijeme i promišljanje.

Zelio bih da iz ovog poglavlja razumijemo kako naša neslaganja u braku možemo učiniti produktivnijima i kako iz naših razlika možemo stvoriti nešto pozitivno — umjesto da ih koristimo jedno protiv drugoga. Ukratko, naučit ćemo kako da u sukobu budemo pošteni. Pomoć nam dolazi iz neočekivanog izvora: iz odnosa koji je vladao između Isusa i Njegovih učenika.

Postoji jedan vrlo važan cilj koji moramo imati na umu dok kao bračni par rješavamo razlike: *budimo usmjereni na rješenje*.

Svi naši razgovori trebaju biti usmjereni na traženje rješenja problema. Obično je ljudima važno nešto drugo: optuživanje. Svađe postaju natjecanja u pronalaženju što više razloga da se optuži druga strana. A optužbe su smrtonosne. One svaki razgovor unaprijed osuđuju na neuspjeh. Ali nama je stalo do rješenja, zar ne?

Postoje tri glavna načina na koja si možemo pomoći u usmjeravanju na rješenje. Prvi je vrlo jednostavan: zove se *slušanje*. Većina svađa postaju ružne zato što suprug i supruga zapravo ne čuju što drugi govori. Ne slušaju supružnikove riječi, omalovažavaju supružnikove osjećaje. Međutim, ljudi osjećaju potrebu izraziti kako se osjećaju.

Pokušajmo zamisliti općepoznatu bračnu scenu. Promatrajmo svađu bračnog para koji možemo nazvati Linda i Bill. Pokušajte uvidjeti kako i zašto je svađa otpočela i pokušajte ustvrditi što jedno i drugo ne čuju.

U dnevnoj sobi njihova doma Linda se nestrpljivo vrpolti, pokušavajući čitati neki časopis, povremeno pogledavajući kroz prozor, pa opet na sat. Bill ulazi na vrata s ogrtačem i torbom u ruci. Linda ne diže pogled; očito je da je ljuta.

“Evo me,” kaže Bill, nastojeći zvučati vedro. Ali nema odgovora.

Napokon, Linda ljutito kaže: “Sad je pola dvanaest.”

“Znam, zadržao sam se u uredu.”

Iz Linde provaljuje: “Mogao si me nazvati!”

“Linda, bilo je hitno! Razumiješ?”

“Samo jedan kratki telefonski poziv...”

“Bili smo u prostoriji s računalima. Nisam mogao.”

“Znaš, ponekad pomislim da te uopće nije briga za mene.”

Bill diže ruke: “Krasno! Ne mogu vjerovati!”

“Sjedim ovdje već tri sata...”

“Linda, zadržali su me i šef mi je bio za vratom...”

“Nemaš pojma kako mi je bilo!”

“Nisam te mogao nazvati. Hajde, budi razumna.”

Linda je očito uzrujana; ona je satima nestrpljivo i zabrinuto čekala i sada želi dati oduška svojim osje-

čajima. Ali Bill reagira tako da ustaje protiv njezinoga gnjeva. Sličan je prerijskoj vatri koju treba ugastiti. Osjeća se ugroženim.

I umjesto da sluša, Bill se počinje braniti. On ne shvaća da Linda mora izraziti svoju uzrujanost; njoj je potreban suprug koji će to čuti i prihvatiti. Činjenice koje objašnjavaju zašto je Bill došao tako kasno nisu toliko važne koliko osjećaji kojima je Linda opterećena.

Vjerovali ili ne, slušanje je jedan od najboljih načina za rješavanje problema. Slušanje predstavlja prvi korak u nešto drugo. Ljudi žele da ih se sasluša. Slušanje zadovoljava tu njihovu potrebu. Ono rješava problem. Bill ne može utišati prijeteći gnjev svoje supruge pokušavajući joj ukazati kako je taj gnjev nerazuman, već jednostavno slušajući ono što ona kaže.

Jest, i Linda je upala u zamku. Ona počinje optuživati, umjesto da jednostavno kaže kako se osjeća. Ona ne čuje kako su objašnjenja njezinog muža njegov pokušaj da izrazi kako se on ipak brine. Ona je svoju pozornost usmjerila na krivnju i zato ne čuje njegovu zabrinutost.

No, što bi bilo kad bismo mogli svađu vratiti na početak, poput vraćanja filma? Da vidimo što se moglo dogoditi da su Linda i Bill stvarno slušali.

“Evo me”, kaže Bill, nastojeći zvučati vedro. Ali nema odgovora.

Napokon, Linda kaže ljutito: “Sad je pola dvanaest.”

“Znam, zadržao sam se u uredu.” Bill sjeda i gleda suprugu. “Ti si se uzrujala čekajući sve to vrijeme?”

“Mogao si me nazvati!”

“Bilo je hitno. Zadržali su me u prostoriji s računalima i šef mi je bio za vratom... Srce, žao mi je što si se brinula.” Bill se primiče bliže Lindi.

“Osjećala sam se strašno... sjedeći ovdje puna tri sata. Bilo bi mi lakše da si me nazvao.”

“Trebao sam naći neki način da ti se javim. Mogu shvatiti zašto si ljuta. Linda, stvarno me brine kako se osjećaš... čak i kad to ne pokažem kako treba.”

Linda je dotle gledala u pod. Sad je uzdahnula, uspjela se nasmiješiti, digla pogled i upita muža: “Jesi li gladan?”

Ovdje vidimo dvoje supružnika koji stvarno slušaju jedno drugo. Bill čuje ženinu potrebu za osjećajnom potporom, a Linda čuje zabrinutost svojega supruga. Bitno je što Linda izražava svoje osjećaje bez napada na muža, a Bill uvažava ove osjećaje ne prelazeći u obranu.

Slušanje rješava probleme. A za slušanje treba vremena. Velika većina naših nesuglasica baš i nije tko zna kako složena; potrebno je da samo razgovaramo — i slušamo. Za to si trebamo uzeti vremena.

Točno to je ono čemu se divim kod Isusa — način na koji si je uzimao vremena. Poznato vam je da je najvažnija činjenica u svezi s Njegovim odnosom prema učenicima jednostavno to što se družio s njima; stalno, pune tri godine. Poslušajte kako evanđelist Marko opisuje pozivanje Dvanaestorice:

“I On postavi Dvanaesticu da Ga prate, da ih šalje da propovijedaju...” (Marko 3,14)

Ovo je bio Isusov način mijenjanja svijeta! Uliti svoj život u dvanaestoro ljudi. Ako mislite da nemate vremena na raspolaganju, sjetite se Krista. Imao je na raspolaganju samo tri godine: trebao je promijeniti pravac povijesti, ispraviti tisuće godina pogrešnih shvaćanja o Bogu, i ustrojiti Crkvu koja će čvrsto stajati do kraja vremena.

Mogao je svaki svoj budni trenutak popuniti grozničavim organiziranjem i neprekidnim javnim na-

stupima. Umjesto toga Njegovi su dani bili ispunjeni poučavanjem Dvanaestorice. Hodao je s njima galilejskim putovima, jeo s njima, odgovarao na njihova pitanja i usmjeravao njihove misli na ono što je uzvišeno.

Isus je za to uzeo vremena. U svojem ophođenju s učenicima On nam ukazuje na najvažniju pojediničnost kako bračni par može postati usmjeren na traženje rješenja: uzmite si vremena za slušanje!

Postoji još jedna razlika između prepirke koja je usmjerena na traženje rješenja i one što se bavi optuživanjem: tražite. Da, jednostavno zahtijevajte. Kad se pojavi neka potreba koju naš bračni drug nije zadovoljio, mi često optužujemo, umjesto da tražimo da je zadovolji. Rasprava se rasplinjuje u sve moguće vrste optužbi i protuoptužbi, umjesto da bude usmjerena na ono što nam je stvarno potrebno.

Promotrimo drugi dio svađe između Billa i Linde; pokušajmo pronaći potrebu što stoji iza Lindinih optužbi.

“U redu! Hajde da pošteno razgovaramo,” kaže Linda. “Je li od tebe pošteno što smatraš razumljivim da ću se brinuti o svemu kad na poslu imaš neki problem? Ja ću otići po djecu, pripremit ću hranu, pomoći im u domaćim zadaćama... I ja radim. Ali to kao da za tebe ne postoji. Kao da ni ja ne postojim.”

“Pa, što očekuješ od mene?”

“Kad dođeš kući — ravno pred televizor; uzmeš novine, gundaš na nas.”

“Dobro, ako baš hoćeš da kažem...”

“Ali kad dođu tvoji prijatelji za golf, huuu — ima se što reći! Odjednom si ti gospodin Razgovorljivi.”

Što želi Linda? Ona želi da muž s njom razgovara, da se s njom ophodi kao s vrijednim ljudskim bićem. Ali umjesto da to izravno traži, ona optužuje!

A optuživanje nas uvijek sprečava da dodemo do rješenja.

Jedno od najpoznatijih obećanja što ih je Isus dao svojim učenicima možemo naći u Evanđelju po Luki 11,9: *“Ustrajno molite, i dat će vam se! Tražite, i naći ćete! Kucajte, i otvorit će vam se!”*

Ovdje je Isus ponajprije govorio o molitvi. Ali smatram da bi se ovo načelo moglo itekako primijeniti u braku.

Da vidimo što bi se dogodilo da su Bill i Linda nakon slušanja tražili, umjesto što su optuživali.

“Bill, ponekad osjećam da smatraš posve razumljivim da ću ja sve raditi — otići po djecu, pripremiti hranu, pomoći u domaćoj zadaći — svaki puta kad na poslu imaš neki problem. Ali i ja radim.”

Bill trenutak razmišlja. “Možda si u pravu. Ali što da radim? Ne mogu napustiti svoj posao.”

“Vidiš, ono što zapravo želim reći jest: voljela bih da više razgovaraš sa mnom. Znaš, kad dođeš kući, umjesto televizora i novina...”

“Obično sam toliko iscrpljen da se želim opustiti.”

“Bilo bi lijepo kad bismo se nekad mogli zajedno opustiti — tako da razgovaramo.”

“Čini se da sam zbog sveg tog pritiska na poslu u posljednje vrijeme bio dosta povučen i zatvoren.”

“Želim osjetiti da sam dio tvog života.”

Bill odgovara brzo: “I jesi!” Potom zastaje. “Čini mi se da to trebam bolje pokazati.”

Obavija ruku oko njezinog ramena...

Traženje rješava probleme. Imate li u svom braku neku potrebu koja nije zadovoljena? Nemojte optuživati; tražite. Možda će vas odgovor iznenaditi.

Sad smo spremni razmotriti posljednji element u braku u kojem supružnici nastoje potražiti rješenja. Ako smo tijekom našeg neslaganja kao bračni par

slušali i tražili, sad moramo poduzeti još nešto: načiniti kompromis. To je faza razgovora u kojoj pregovaramo. Ona je dio procesa *daj—dam*, bez čega nema zdravog odnosa.

Na nesreću, riječ *kompromis* često ima loš prizvuk. Ona nas podsjeća na slabost, na popuštanje. Ali potrebno je imati i te kako čvrst karakter i mnogo snage da se načine *pravi* kompromisi.

Pogledajmo još jednom Lindinu i Billovu svađu i kako dolazi do neugodnog vrhunca:

“Dakle, opet smo došli do golfa,” odgovara Bill.

“Za to uvijek imaš vremena. Ali za razgovor sa mnom nikad...”

“A ti uvijek imaš vremena za trgovine.”

“Što hoćeš? Svakih nekoliko dana odlazim u kupnju, i to nakon što sam se naradila brinući se cijelog dana za tebe i djecu.”

“Eh, a golf je moj način opuštanja nakon teškog rada preko tjedna.”

“Mora li to biti po osam sati svake nedjelje?”

“Nije osam sati...”

“Kad si posljednji put nešto učinio zajedno s obitelji, umjesto...”

“Gledaj, ja uzimam samo jedan dan od cijelog tjedna da se malo rasonodim. To nije tako mnogo.”

“A ja ne želim sama prosjediti kod kuće s djecom još jednu nedjelju, gledajući stare filmove!”

Bill odmahuje glavom: “Ne popuštaš niti centimetra.”

Ogorčena, Linda skoro viče: “Kako možeš to reći? Pa ti ne popuštaš ni milimetar!”

Sjedaju odvojeno u dnevnu sobu. Bill odmahuje glavom i gleda kroz prozor. Linda uzrujano lista časopis i mrmlja: “Samo jedan telefonski poziv...”

Oboje, i Linda i Bill, vjeruju da imaju čvrsti razlog za svoje pritužbe. I svatko je ogorčen što drugi

ne može razumjeti onog drugog. Ali, naravno, mi skoro nikad nismo sto posto u pravu, ili u krivu. Skoro uvijek postoje dvije strane — čak i onda kad nam se čini da to nije moguće.

Opet moramo izvršiti bitan izbor — moramo izabrati između optuživanja druge osobe i pronalaženja rješenja. Ili jedno ili drugo. Ako uopće želimo nešto postići, moramo prestati istraživati tko je kriv i početi s traženjem onoga što je za nas oboje dobro.

Promotrimo ponovno Lindu i Billa i uvidimo što bi oni mogli postići s malo kompromisa.

“Golf je način da se malo opustim nakon teškog rada tijekom tjedna.”

“A odlaženje u kupnju je način na koji se ja opuštam. Ali mislim da nešto trebamo učiniti s našim nedjeljama — kao obitelj.”

“Što predlažeš? Nisam spreman odreći se golfa.”

“Dobro, ja mislim da je pretjerano igrati golf baš svake nedjelje... Radije bih da redovitije šetamo s djecom.”

“Hmm. A što misliš da to učinimo svake druge nedjelje?”

“Ti bi se odrekao svoje igre svake druge nedjelje?”

“Možda četrnaest dana bez golfa i nije tako dugo.”

“Odlično! U tom slučaju obećavam da zbog golfa više nikad neću gundati.”

“Nikada?” gledajući u nju Bill se počinje smijevati.

“No, možda ponekad, malčice!”

Oboje se smiju.

Dragi moji prijatelji, kompromis i ne mora biti nešto loše. Ako smo slušali jedno drugo — bez okrivljavanja i optuživanja, mi možemo pregovarati u dobrom duhu.

Kompromis stvara rješenje. I to je sve. Mnogi među nama nađu se u nemogućem položaju zato što nastoje

“spasiti obraz”. Ne želimo biti prvi koji će popustiti. Čekamo da se bračni drug promijeni.

Ali znate li koji je najbolji način da navedete bračnog druga na promjenu? Time što ćete se sami promijeniti. Preuzmite inicijativu. Načinite prvi korak. To može dovesti do temeljite promjene.

Jednom su se Kristovi učenici našli u nemogućem položaju. Nitko od dvanaestorice nije htio popustiti — da ne bi izgubio na ugledu.

To se dogodilo u “gornjoj sobi” u kojoj su se apostoli sastali da praznuju Pashu sa svojim Učiteljem. U ono vrijeme bilo je uobičajeno da sluga opere gostima prašnjave noge. Ali sluge nije bilo.

Nitko od učenika nije htio preuzeti ovu ulogu. Maloprije su se međusobno svadali oko toga tko će u Kristovom kraljevstvu obnašati najveći položaj. Njihove misli bile su zaokupljene upravljanjem, a ne poniznim služenjem. Sad su sjedili gledajući jedan u drugoga, čekajući da netko popusti.

Onda je Isus učinio nešto neobično. Evandelist Ivan izvješćuje: *“Ustane od večere, skine ogrtač, uzme ubrus i njime se opaše. Zatim ulije vodu u posudu za pranje te počne učenicima prati noge i otirati ubrusom kojim bijaše opasan.”* (Ivan 13,4.5)

Učitelj je postao slugom i oprao je noge svojim učenicima. Zbog toga učenici nikad više nisu bili ono što su bili ranije. Više se neće moći svadati oko položaja.

Kakav primjer! Ne bismo li ga trebali primijeniti — osobito u našem braku? Kad se sljedeći put budete bojali da ćete “izgubiti obraz” zato što prvi popuštate, sjetite se kako je Isus učenicima oprao noge.

I da znate, Isus je više od primjera koji pokazuje kako možemo stvoriti dobre odnose. On je istodobno naše najveće nadahnuće; On nam daje sigurnost.

nost koja je toliko bitna za brak. Svijest da je On umro za nas kao Spasitelj, svijest da nas nebeski Otac prima zahvaljujući Njemu, svijest da On živi za nas kao Gospodar — sve to pruža nam divnu sigurnost.

Nesigurni ljudi se svadaju da bi pobijedili. Nesigurni ljudi ne mogu bez optužbi. Ali oni koji imaju snažan izvor ljubavi mogu si dopustiti da slušaju, mogu si dopustiti da traže, mogu si dopustiti da načine kompromis.

Zašto ne biste zasnovali brak na sigurnosti koju može dati jedino Krist? Dom u kojemu se Krist štuje kao Spasitelj i Gospodin jest dom sagrađen na čvrstoj stijeni.

Nitko vas ne može zamijeniti

Sjećate li se Claudea Moneta, francuskog slikarskog genija koji je bio uvjeren da vidi svijet u sasvim dukčijem svjetlu? Igra tonova i boja na njegovim platnima revolucionirala je umjetnost. Njegove su izložbe isprva izazvale zaprepaštenost i skandal, a zatim tiho strahopoštovanje. Uskoro ga je svijet počeo smatrati iznimno nadahnutim. Međutim, darovito oko Claude Moneta nije vidjelo ono što je bilo od najveće važnosti: djevojku koja se zvala Camille. A pokazalo se kako je ona bila nenadoknadiivi dio njegova nadahnuća.

U 19. stoljeću pariška Umjetnička akademija bila je svemoćna. Za slikare je put k uspjehu vodio preko profesorâ Akademije koji su naučavali slikanje na jedini dopušteni način: točno, završeno i — beživotno. Jednog će dana daroviti studenti možda moći izlagati svoje radove u Akademijinu izložbenom prostoru. Samo na tom mjestu slikar je mogao očekivati pozornost kritičara i, možda, članstvo u Akademiji.

Međutim, Claude Monet jednostavno nije mogao sebe natjerati da krene tim putem. Što vrijedi umnožavati iste stare prizore u određenom stilu? Monet je osjećao da treba slikati ono što njegovo oko vidi, izravno iz prirode. Htio je uhvatiti živahnost pojavnosti — međusobnu igru svjetla, boja i oblika u trenutačnom dojmu.

Monetovi roditelji bili su spremni pomoći sinu da postane veliki slikar. Ali zahtijevali su da prema uspješnijoj umjetničkoj karijeri krene doličnim putem. "Moraš studirati na Umjetničkoj akademiji," govorili su "ili te nećemo podupirati."

To Monet nije mogao! Stoga se mučio sâm, je-dva nalazeći dovoljno sredstava za život; i slikajući, stalno slikajući. "Ja sam zarobljenik svojega oka," rekao je jednom prigodom. Njegov nepromjenjivi cilj bio je: uvijek istinito prikazati vlastito viđenje života i prirode.

Jedna od Monetovih omiljenih tema bila je Camille, prekrasan, dražesni model. Njegovo divljenje prema njoj pretvorilo se u ljubav, i na kraju su se vjenčali.

Monet je postao utemeljiteljem novog umjetničkog stila, impresionizma. Ali nitko nije kupovao njegove slike. Kad bi izlagao u galerijama, mnoštvo se samo smijalo. Kritičari su mu se bolno rugali. "Čak su i tapete bolje dovršene nego *to*," rekao je jedan od njih. Jedan crtež u tadašnjim novinama prikazivao je redarstvenika kako upozorava trudnu ženu da se ne približava izložbi impresionista jer bi šok mogao biti prevelik.

Monet i Camille živjeli su u velikoj oskudici. Nikad kraja borbi da se prehrane i nađu mjesto gdje će stanovati. Ali Camille se nikad nije tužila. Vjerovala je u san svojega supruga.

I usprkos brigama, razočaranjima i patnji, Monet je nastavio stvarati svoja svijetla, živopisna platna. Camille je postala središtem njegove umjetnosti. Pojavljivala se na mnogim njegovim slikama — u poljima, visoka i dostojanstvena, u njihovu vrtu, na obali, ili s njihovim sinom Jeanom. Njezine duboke tamne oči odražavaju tugu i tihu odlučnost.

Borba za preživljavanje uskoro je ubrala svoj danak. Camille se razboljela. Monet je počeo očajavati.

Mora ozdraviti! Ali kako? Nije mogao natjerati sebe da prestane slikati i nađe kakav "pristojan posao". Monet se osjećao strahovito krivim, ali ga njegova opsjednutost nije napuštala.

Nakon rođenja njihova drugog djeteta, zdravlje njegove supruge se pogoršalo. Sada su znali da boluje od tuberkuloze. Monet je nastavio grozničavo slikati, nadajući se uspjehu svojih djela. Sigurno će netko uskoro priznati njegov rad, prodavat će svoje slike, moći će se preseliti na pogodnije mjesto i sve će biti dobro.

Ali uspjeh nije došao na vrijeme. Tuberkuloza je 1879. godine pokosila život voljene Camille. Monetov atelier još je uvijek bio prepun neprodanih slika. Camille se nikad nije tužila, uvijek je podupirala svog supruga u njegovu umjetničkom radu. Ali sada je više nije bilo.

Bilo je izgubljeno i nešto drugo, iako Monet isprva to nije shvatio. Kako kaže jedan njegov životopisac, "... smrću Camille njegovo je čudesno oko izgubilo svoju veliku stvaralačku snagu". Sva toplina, humanost i duboka osjećajnost u njegovim slikama — dolazili su od nje!

Nekoliko godina kasnije napokon je došao uspjeh. Ljubitelji umjetnosti su počeli prihvaćati impresionizam. Monetova platna su se počela prodavati. Ugled mu je porastao. Monet je napokon uspio kao umjetnik, ali bez Camille. Mučila ga je pomisao: Je li njegova borba za pravu umjetnost vrijedila života jedne takve žene?

Prodavao je svoje starije slike, ali je imao poteškoće sa stvaranjem novih. Pisao je: "Ostrugao sam sva svoja nedavno naslikana platna. Strahujem..." U jednoj je prigodi rekao: "Otkad sam došao ovamo, uništio sam šest platna. Napravio sam samo jedno koje me zadovoljava. Umoran sam od svega..."

Mogao je slikati bilo što i to bi se prodavalo za cijenu koju bi tražio. Ali on je uvidio da u njemu raste ogorčenost i nemir. "Naporno radim," pisao je. "Razboljet ću se od muke: strašno me brine sve što činim."

Monet je izgubio nenadomjestivi dio svog nadahnuća. Imao je razloga za ogorčenost, ali je možda imao razloga i za razmišljanje. Žrtvovao je svoju sprugu za umjetnost, a onda otkrio da bez nje nema umjetnosti koja bi nešto značila. Monetovo sjajno oko nije vidjelo dovoljno jasno da je sama Camille bila njegova umjetnost i da bi, da je načinio kompromis i bolje se brinuo za nju, bolje sačuvao i svoju umjetnost.

Njegovo divljenje vrijedno nastojanje da bude najbolji u slikanju nije uključilo i težnju da bude najbolji u domu — na izvoru svog nadahnuća.

Mnogi među nama imaju sličan problem. Nije uvijek lako uskladiti zahtjeve našeg poslanja i našeg zvanja s potrebama našega doma. Često ne vidimo dovoljno jasno ono što je istinski nenadomjestivo. Jedan čovjek po imenu Tom imao je toliko sreće da to otkrije prije nego što je bilo prekasno.

Tom je radio kao televizijski tehničar. Često su ga zvali da pomogne prilikom snimanja posebnih događaja. Tom se ponosio svojim poslom; poznao je zamršenosti televizijske elektronike i razvio poseban dar za rješavanje poteškoća koje bi se pojavile tijekom snimanja.

Jedne godine se sindikat i tvrtka za koju je radio nisu mogli složiti oko ugovora. Sindikat je proglasio štrajk i Tom je, zajedno s ostalim osobljem, prestao raditi.

Tomu se nije dopadalo to da treba prekinuti raditi. Osjećao se nelagodno sjedeći kod kuće besposlen. Ali bio je siguran da će tvrtka ubrzo pristati na ugovor.

Uostalom, kako bi mogli bez njega i njegovog tima? Nakon mnogo godina iskustva, Tom je naučio skoro svaku pojedinost povezanu s proizvodnjom televizijskog programa. Koga bi drugoga našli s njegovom stručnošću?

Međutim, štrajk se odužio. Tvrtki kao da nije bilo stalo do kompromisa. A onda je Tom saznao da su na njegovo mjesto uzeli drugoga. To je bio pravi udarac — netko drugi preuzima njegovo radno mjesto. Što je bilo još gore, tvrtka je nastavila proizvoditi programe kao i ranije. Tom je postao suvišan.

Nestalo je njegovog raspoloženja. Ako ga je bilo tako lako nadomjestiti, koliko onda vrijedi njegov život i kakvu svrhu još uopće ima? Hodao je besciljno po kući. Međutim, u tim trenucima utučenosti, oko Toma se okupila njegova obitelj. Tješili su ga i hrabрили.

I tada je počeo sagledavati sebe u novom svjetlu. Ponovno je obratio pozornost na one koji su se iz dana u dan oslanjali na njega: na suprugu i djecu. Tomu je sinulo da u njegovu životu postoji mjesto na kojem ga nitko drugi ne može zamijeniti i gdje će uvijek biti nenadomjestiv: u svojoj obitelji.

Ako Tom kao suprug i otac počne sa štrajkom, neće biti zamjene. Nitko drugi nije mogao uživati u takvom ohrabrujućem odnosu, odnosu koji se razvio između njega i njegove supruge te djece.

Tom se kasnije ipak vratio na svoj posao i nastavio raditi na televiziji. Ali on se više nije oslanjao na svoj poslovni položaj i nije u njemu tražio sigurnost. Shvatio je gdje će stvarno biti nenadoknadiv.

Jeste li i vi došli do te spoznaje? Jeste li spremni ostvariti svoju nenadomjestivu ulogu? Ili vam karijera uzima vrijeme određeno za obitelj? Ima li težnja za napredovanjem prednost pred skrbi za vašega supružnika?

Znam, svi mi riječima podupiremo zamisao da su nam obitelji važnije od svega. Lako je to reći. Ali upitajte se sami: Kad treba birati između zahtjeva na poslu i potrebe u domu, koliko često birate ovo drugo? Otkazujete li ikada poslovni sastanak zato što trebate provesti vrijeme s obitelji?

Vjerojatno baš i ne tako često. Vjerujte mi, znam to. Mi pastori obično smo najveći prijestupnici: toliko smo zaposleni da spasimo svijet — da zanemarujemo svoje najbliže.

Međutim, Bog o kome Biblija govori gleda na to posve drukčije. On najviše cijeni upravo ono preko čega mi najčešće prelazimo. Bog je ovo posebno lijepo istaknuo u maloj biblijskoj knjizi koja se zove Knjiga o Ruti.

Na početku tog starozavjetnog zapisa nalazimo tri udovice koje iz Moapskih poljana putuju u Judeju. To su Noemi i njezine dvije snahe, Ruta i Orpa. U Moapskim poljanama pojavila se glad, pa se Noemi odlučila vratiti u Judeju, gdje je bilo više hrane.

I dok su hodale prašnjavim putom, Noemi je počela razmišljati. Ruta i Orpa, obje Moapke, nikad neće imati prilike za udaju u Judeji. Kao strankinje nikad neće biti potpuno prihvaćene. Bolje je da ostanu u svojoj zemlji; u svom narodu će bar imati priliku da podignu obitelj.

Zato je Noemi stala i progovorila: *“Vratite se svaka domu majke svoje. Neka vam Jahve bude milostiv!”* (Ruta 1,8)

Ali Ruta i Orpa su odgovorile: *“Ne! Mi ćemo s tobom, tvome narodu.”*

One su bile sve što je ostalo starijoj ženi. Kako će sama preživjeti?

Ali Noemi je bila uporna: *“Vratite se natrag, kćeri moje! Zašto biste išle sa mnom? Zar ću još imati sinova u utrobi svojoj da vam budu muževi?”* (Ruta 1,11)

Orpa je nato zagrlila svoju svekrvu i sa suzama se oprostila od nje. Međutim, Ruta se nije mogla odlučiti da je napusti; bila je previše vezana uz nju. I ova mlada žena dala je poznato obećanje: *“Kamo ti ideš, idem i ja, i gdje se ti nastaniš, nastanit ću se i ja; tvoj narod moj je narod, i tvoj Bog moj je Bog.”* (Ruta 1,16.17)

Prekrasne riječi! Ne mogu zamisliti rječitiju odanost. Ruta je poznavala mjesto gdje je nitko nije mogao zamijeniti: odlučila se za jedinu obiteljsku vezu koja je još postojala.

Njih dvije krenule su same, oslanjajući se jedna na drugu na dugom putu do Judeje. Pomislili biste kako će u golemom prikazu biblijske povijesti njih dvije ostati beznačajne. Ali Bog je u Bibliji posvetio posebno mjesto njihovom iskustvu. Knjiga o Rutu zauzima iznimno mjesto u Božjoj objavi, ona je usklik jedne druge knjige, Knjige o sucima.

Knjiga o sucima je vrlo žalosna priča o neprekidnim otpadima Izraela. Ponekad bi se, nakon kakvog velikog izbavljenja, Izrael vratio Bogu, ali bi uskoro opet slijedili idole susjednih naroda. Nikad se nisu mogli potpuno odlučiti služiti nebeskom Bogu.

Ruta je Božji odgovor na to cijelo žalosno razdoblje. Kakva je opreka ova neznabožačka djevojka Izraelovim prevrtljivim putovima! Bog nije trebao izgovoriti drugu propovijed o vjernosti, nakon što je Izrael pokazao tako jadan život pod vodstvom sudaca. On je jednostavno ispričao prekrasnu pripovijest o jednoj mladoj ženi i njezinoj svekrvi.

Kao da Bog kaže: To je istinski važno! Kraljevi i ratnici mogu doći i proći, narodi mogu doživjeti napredak i velike padove; ali ono što na kraju vrijedi jest ova vrsta odanog odnosa.

Ruta je iznad svega cijenila mjesto na kojem je nitko drugi nije mogao zamijeniti. I kao ishod ove

odluke, postala je jedan od Božjih velikih spomenika.

I vaš brak može biti jedan od Božjih prekrasnih spomenika. Pavao nam kaže da odnos između muža i žene treba biti odraz odnosa Krista i Njegove Crkve. U skrbi, štovanju i obziru prema obiteljskom životu svijet mora vidjeti sliku Kristove ljubavi prema svom narodu.

Ništa u našem poslu i ništa u našem zvanju ne može osigurati ovu sliku. Ne mogu je osigurati niti sve promidžbe i sposobnosti na svijetu. Samo kakvoća naših bračnih odnosa može izraziti ono što Bog želi reći. Mi imamo ulogu koju nitko drugi ne može preuzeti.

Bog želi da budemo poznati po našim odnosima u domu. To je dio našeg poziva. Ne možemo to odvojiti od svog životnog poslanja. Ako naše obitelji žrtvuemo zbog svog poslanja, ustvrdit ćemo, poput slikara Moneta, da nam više i nije ostalo nikakvo poslanje.

Biti nenadmašni u obiteljskim odnosima — kako je malo onih među nama koji teže za tim. Pritisци svijeta neprestano zahtijevaju da odvojimo svoj poziv u poslu od poziva u domu. Ne tako davno stotine akademika okupilo se kako bi odalo čast čovjeku koji je dobio Nobelovu nagradu za znanost. Tijekom uvodnih svečanosti njegova je žena čekala iza pozornice, sa suprugama kandidata za ostale nagrade. Supruga nagrađenog nobelovca nije pokazivala neko posebno oduševljenje. Druge su žene htjele doznati razlog.

“Kako mogu biti sretna s takvim mužem?” rekla je i nastavila razočarano pričati o životu u njihovom domu.

Odmah su se javile i druge: “Hej, pa tako je i kod mene!” Sve su osjećale gorčinu zanemarenosti i zloupotrebljavanja.

Dok su na pozornici sijevale bljeskalice fotoaparata i dok su uglednici držali besprijekorne govore, iza pozornice se odvijala sasvim drukčija priča. Žene koje su bile najbliže ljudima kojima se iskazivala čast mogle su samo oplakivati zajedničku bijedu.

Uspjeti u poslu a ne uspjeti u domu — to je gorka stvarnost. A tako nešto Božja riječ ne može odobriti. Naše poslanje u životu slično je tkanini bez šava. Ako u svom životu u domu ne možemo odražavati Krista, što vrijedi ako Ga nastojimo predstaviti u svome poslu?

Kako uspijevate na vašem nezamjenjivom mjestu? Kad se naš svijet bude pretvorio u pepeo, mi se nećemo osvrnuti i reći: "Eh, da sam bar više vremena proveo u svom uredu!" Onda će nam biti bitna samo kakvoća naših osobnih odnosa. Naše najveće radosti i najdublja žaljenja bit će usmjereni na ljude iz našeg obiteljskog kruga na koje smo utjecali svojim dobrom ili zlom.

Molim Boga da svatko od nas bude spreman pokazati uspjeh tamo gdje to zbilja vrijedi. Posvetimo se cijelim srcem ostvarivanju svoje nenadomjestive uloge!

Taj Mahal i prava ljubav

Nad indijskom ravnicom Agra uzdiže se svojom kupolom građevina boje slonovače, savršenih oblika i mjera. Bliješteći na suncu kraj obale rijeke Jumna, stoji jedna od najpoznatijih građevina na svijetu — Taj Mahal. Mnogi odlaze tamo diviti se njezinoj arhitektonskoj ljepoti, ali je malo onih koji znaju dirljivu pripovijest vezanu uz ovu građevinu.

Ovo veličanstveno djelo govori o neobičnoj vezi između mogulskog vladara Šah Jahana i njegove omiljene supruge Mumtaz Mahal. U vrijeme kad su kraljevski brakovi skoro uvijek bili politički savezi, ovo dvoje sjedinilo je živote zato što su se voljeli.

Jahan se zaljubio u ženu koja danas počiva u Tajuu pored Kraljevske tržnice. Zaprošio ju je i dobio pozitivan odgovor, ali je morao čekati još pet dugih godina, dok astrolozi na dvoru nisu zaključili da su se zvijezde povoljno svrstale za kraljevsko vjenčanje. Za to vrijeme Jahan i Mumtaz se nikad nisu susreli niti vidjeli, ali je njihova ljubav ostala nepokolebljiva.

Poslije vjenčanja oni se više nisu razdvajali. Kraljevi pjesnici pjevali su kako je ljepota Mumtaz čak naglala Mjesec da se sakrije od stida. Ali više od ljepote, Jahan je kod svoje supruge cijenio nešto drugo. Ona se pokazala tako mudrom da mu je uskoro postala najpovjerljivijim političkim savjetnikom. Bila je velikodušna i puna sućuti; svakog dana načinila bi popise udovica i siročadi, nastojeći zadovoljiti njho-

ve potrebe. Mumtaz je svom suprugu rodila mnogo djece i, usprkos složenim problemima što prate vladanje jednim kraljevstvom, Šah Jahan je idilično živio sa svojom suprugom. Kad je Šah morao poći na vojni pohod protiv pobunjenih snaga na jugu Indije, njegova je supruga zahtijevala da ga prati, iako je bila u drugom stanju.

Upravo je na tom pohodu došlo do tragedije. Mumtaz nije preživjela porod svog četrnaestog djeteta. Šah Jahan je bio izvan sebe. Zatvorio se u svoje odaje i odbijao hranu. Ležao je na kraljevskom odru jecajući osam dana, a kad se pojavio pred ljudima, činilo se kao da je ostario nekoliko godina.

Nestalo je ljubavi njegovog života. Smrt mu je otela ljubav koja mu se činila vječnom. Ali ovaj je čovjek našao načina da je ovjekovječi. Odlučio je izgraditi spomenik svojoj supruzi: mauzolej — toliko lijep koliko je bila lijepa njihova ljubav.

I tako je sagrađen Taj Mahal, prekrasni spomenik u kojem je pohranjeno tijelo njegove žene. Više nije bilo savršenog para, ali se Šah Jahan ovom prekrasnom građevinom pobrinuo da ne ostane zaboravljen kroz vjekove.

Sagradio je spomenik vječnoj ljubavi. Kad stoje pred ovom građevinom, ljudi zapravo promatraju ideal besmrtnne ljubavi, ideal predanja koje nadmašuje i samu smrt. Mnogi su dirnuti izrazom ljubavi ovog čovjeka prema supruzi.

Taj Mahal je divan spomenik. Ali uvjeren sam da svatko od nas može sagrađiti jednako tako lijep, živi spomenik — u svome braku. U svijetu otupjelih osjećaja, svatko od nas može podići rječiti spomenik besmrtnoj ljubavi.

Da bismo to učinili, mislim da ovaj ideal moramo raščlaniti u njegove sastavne dijelove. Pogledajmo malo поближе vječnu ljubav. Od čega je ona sastavljena?

Uvjeren sam da Pavlovo pismo Korinćanima daje najbolji odgovor. Trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima najljepše je biblijsko poglavlje o ljubavi, na svoj način jednako tako velikoj i divnoj poput Taj Mahal.

Nakon što je ustvrdio da bez Božje ljubavi ne možemo ništa postići, Pavao počinje nabrajati njezine značajke. On nam kaže kako se ta ljubav ponaša. Evo četvrtog i petog retka: "Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrotiva; ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se. Nije nepristojna, ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo."

U ova dva retka istaknute su dvije potpuno suprotne vrste karakternih crta. Strpljiva ljubav stavljena je nasuprot oholosti, hvalisavosti, samoživosti i gnjevu. Prva izražava ljubav i izgrađuje je, dok je druga skupina razara.

Božja vrsta ljubavi velika je suprotnost sebičnosti. Život usredotočen na sebe nastoji oholim i hvalisavim ponašanjem uvijek zaštititi samo sebe. Ovaj stav mogli bismo nazvati *ja protiv njih*. One koji ga zastupaju lako je izazvati i razljutiti. Ljubav je Božje oružje protiv najosnovnijeg čovjekovog problema: sebičnosti. Onaj tko prima i daje Božju vrstu ljubavi, osjeća se toliko sigurnim da može izaći iz skućenog prostora sebičnosti. On može biti osjetljiv na potrebe drugih ljudi, jednako kao i na svoje.

Ovakva ljubav temelj je trajnom braku. Ona nigdje nije toliko važna kao u zajednici dvoje ljudi. Brak zahtijeva da nadržavamo same sebe. Isprva to nije teško, s obzirom da nas žar zaljubljenosti nagoni da s čežnjom gledamo u oči dragog bića. Ali kako prolaze godine, pojavljuje se stara sklonost ka usmjerenosti na sebe. Pokloniti svome bračnom drugu svoje vrijeme, pažnju, brigu, sebe — to nije uvijek prirodna reakcija.

Jedino je Božja ljubav dovoljno jaka da nas potiče na ustrajnost davanja cijelog života. Samo Njegova ljubav može davati strpljivu ljubaznost u trenucima kad život postane neugodan. Tad nam je najpotrebnija. Lako je voljeti kad cvatu ruže, kad je bračni drug nasmiješen ili je upravo donio plaću. Ali kad cvijeće uvene, kad bračni drug gnjavi i kad se gomilaju računi, ljudska ljubav obično nestaje. Strpljivost, obzir i ljubaznost u teškim vremenima — to je Božja vrsta ljubavi.

Cheryl se tog jutra nalazila na putu do radnog mjesta. Bila je prometna gužva i tijekom vožnje se previše približila kolima ispred sebe. Kad je vozač ispred nje zakočio, nije se uspjela zaustaviti na vrijeme i udarila je u njegov zadnji branik. Zaustavili su se.

Izašla je, uvidjela štetu i briznula u plač. Znala je da je kriva, a automobil je bio potpuno nov, kupljen prije dva dana. Kako da svom mužu pogleda u oči?

Drugi je vozač pokazao razumijevanje, ali je objasnio da trebaju međusobno zabilježiti registarske brojeve vozila i vozačkih dozvola. Cheryl je posegnula u ladicu kraj upravljača da uzme isprave. Izvadila ih je i na njima našla pričvršćen listić. Snažnim muškim rukopisom, koji je odmah prepoznala, pisalo je: "U slučaju nezgode, sjeti se, srce, da ja volim tebe, a ne auto!"

To je ljubaznost što stiže u pravom trenutku! To je vrsta ljubavi koja traje cijelog života.

Onaj tko je usmjeren na sebe, okomljuje se na probleme, dok ih strpljiva osoba pokušava riješiti. Sebičan čovjek na svaku prijetnju odgovara u ljutnji, dok strpljiv čovjek ljubaznošću nadvladuje gnjev.

Možda vam je poznato kako su nekada bračnim drugovima savjetovali da "daju oduška svojim osje-

čajima". Zaključili su kako potiskivanje i čuvanje gnjeva u sebi nije najbolje u osjećajnom smislu, i čak predstavlja prijetnju tjelesnom zdravlju. Smatralo se dobrim rješenjem istresti sve što je u nama. Rečeno nam je: Zdravi odnosi zahtijevaju savršenu iskrenost; stoga uvijek moraš izraziti kako se osjećaš.

Ali burno izražavanje ljutnje, odbojnosti i nesklonosti baš i ne rješava probleme. Iskaljivanje gnjeva obično ne čini da on nestane, već ga samo još ojača. Odvratne navike postaju još jače.

Časopis *Psychology Today* ispitivao je 350 bračnih parova koji su zajedno po petnaest ili više godina. Htjeli su ustvrditi što pridonosi trajnosti braka. I ustanovili su da uspješni bračni parovi tvrde kako je štetno izražavati posljedice jakoga gnjeva. Smatrali su da je važno suzdržati se te da je za valjano rješavanje problema potrebna određena mirnoća.

Od sveg srca se slažem s ovim mišljenjem. Moja supruga Nellie i ja proslavili smo pedesetu godišnjicu vjenčanja, pola stoljeća zajedništva. Kao i drugi, i mi smo se morali prilagodavati; bilo je neslaganja. Ali pri rješavanju problema nismo smatrali nužnim da dajemo oduška ljutnji.

Biblijska je istina: "Blag odgovor ublažava jarost, a riječ osorna uvećava srdžbu." (Izreke 15,1) Strpljivost i ljubaznost rješavaju probleme. I baš problemi tijekom desetljeća sve više i više povezuju ljude.

Promotrimo još jednom u Prvoj poslanici Korinćanima 13. poglavlje, taj biblijski Taj Mahal ljubavi. U šestom i sedmom retku čitamo: "... ne raduje se nepravdi, a raduje se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi."

Znate li da postoji veliko mnoštvo bračnih parova koji kao da se raduju nepravdi? Takvi čak i bilježe nanesene uvrede. Kako godine prolaze, ljudi u svom bračnom drugu sve više i više primjećuju nesavrše-

nosti i slabosti. Simpatični mladoženja, koji se pričinjao tako privlačnim i obzirnim, ostavlja na podu svoje prljave čarape i provodi gotovo cijeli nedjeljni dan gledajući sportske televizijske emisije. Dražesna mladenka, koja je izgledala tako slatka i nježna, postaje razdražljiva i provodi dobar dio nedjelje razgovarajući telefonom s majkom.

Prije ili kasnije svi mi počinjemo shvaćati da se nismo vjenčali za gospodina Predivnog ili gospođicu Savršenu. Svatko od nas ima svoje nedostatke. Nije teško podnositi nesavršenost kod naših suradnika ili prijatelja. Ali tu blizu, u prisnoj bračnoj zajednici, ovi se nedostaci mogu činiti vrlo velikima. Često ih preuveličavamo, a ponekad se njima čak i služimo kao oružjem protiv drugoga.

Nasuprot tome, spomenuti biblijski tekst savjetuje nam da se "radujemo istini" i da "sve vjerujemo". Mnogi biblijski stručnjaci u ovome vide savjet da vjerujemo u sve ono što je u drugome najbolje.

Kako bi sve bilo drukčije kad bismo se trudili vjerovati u ono što je najbolje u našem bračnom druugu, umjesto da pantimo njegove pogreške! Ovo se dvoje ne može pomiriti. Ponovno se susrećemo sa životom koji vodi računa samo o sebi; i s putem ljubavi.

Sebičnost se brani tako da druge ponižava. Božja vrsta ljubavi vidi dobro koje postoji u drugome: ona ističe ono što je u njemu najbolje.

Na dan svog vjenčanja Alan McGinnis napisao je svojoj zaručnici pismo. U njemu je pisao o svojoj ljubavi prema njoj, o radosti koju osjeća zbog vjenčanja i o lijepim nadama za njihovu zajedničku budućnost. I od tada je za svaku godišnjicu vjenčanja pisao novo pismo. U njemu bi pisao o posebnim trenucima što ih je proveo s njom i koji su mnogo značili njemu osobno, kao i napretku njihove ljubavi.

Cijenite li svog bračnog druga? Pokažite mu to! Pokažite joj to! Ako taj osjećaj ne izrazite, oslabit će ili čak posve iščeznuti. Ali ako ga izrazite — procvjetat će i donijeti prekrasan plod. Usmjeravanje na ono što je pozitivno donosi veliku promjenu — i rješava probleme.

Mlada žena po imenu Sandra došla je duboko potištena u ured svog pastora. Počela je iznostiti dugu, bolnu priču o svome mužu. Objašnjavała je kako se prema njoj odnosi s omalovažavanjem. Ničim mu ne može udovoljiti. Svakog se dana pribojavala trenutka kad će se vratiti s posla.

Sandra je inače bila lijepa mlada žena, ali ju je njezin osjećaj da je odbačena pretvorio u poraženu, razdražljivu i hladnu ženu. I što je više prezirala svojega muža, to je manje osjećala volju da mu ugodí. Upala je u grozan začarani krug.

Pastor je zaključio da će biti najbolje da posjeti njezinog supruga Joea. Ovaj se čovjek začudio kad je čuo da je on uzrok potištenosti njegove supruge. Kao i većina muškaraca, on nije shvaćao kako njegova supruga može na takav način tumačiti njegov odnos prema njoj.

Pastor je ovom čovjeku iznio osobit prijedlog: “Izaberite deset pozitivnih osobina vaše supruge i zahvaljujte Bogu za njih. Zahvalite Mu dva puta dnevno, ujutro i na putu kući.”

To nije izgledalo teško, pa se Joe složio. Počeo je zahvaljivati Bogu za ono što mu se sviđalo kod Sandre. I nije trebalo dugo — ona se na njegove oči počela mijenjati. Postala je ljubaznija. Joe je nastavio zahvaljivati Bogu za nju, i Sandra je rasla u samopoštovanje i volji za životom.

Nakon nekog vremena pastor je upitao Joea je li naučio napamet svih deset Sandrinih pozitivnih osobina. Suprug je s osmijehom odgovorio: “Ne samo da

sam ih naučio napamet, nego pronalazim nove za koje svakog dana zahvaljujem Bogu!”

Kako bi bilo lijepo kad bi svatko od nas u svom bračnom drugu našao nešto novo za što bi zahvaljavao Bogu!

Umjesto da gledamo na nedostatke, na ono što nas živcira, vjerujmo u ono što je najbolje, usmjerimo misli na pozitivno. Ako vam je teško štovati svog bračnog druga, pozivam vas da jednostavno sjednete i napišete deset osobina koje vam se kod njege ili nje sviđaju. Za one koji se bore s gorkim iskustvima možda će to isprva izgledati teško. Teško je oduprijeti se težnji da se prisjećamo zla koja su nam učinjena. Ali potrudite se, pažljivo razmotrite, postoje osobine koje nije teško cijeni kod vlastitog bračnog druga. Razmišljajte o njima, zahvaljujte Bogu za njih. Vjerujem da ćete ustvrditi kako se vaš bračni drug mijenja pred vašim očima.

Nakon pedeset godina braka našao sam kod svoje supruge Nellie mnoge dobre osobine. Nastojao sam se usredotočiti na njih. Vidio sam kako je Bog upotrijebio njezine dobre osobine da dopuni moje i da mi pomogne u mojim slabostima. Nellie posjeduje otvorenost i iskrenost prema ljudima, što osobito cijelim. Uz moju suprugu se nećete dugo osjećati strancem. Ima nešto u Nellie što čini da se ljudi oduševljavaju njome.

Ljubav se raduje istini, raduje se dobru koje vidimo u svom bračnom drugu. To je vrsta ljubavi koja može trajati cijeli život. Naši brakovi su sveto poslanje — najvažnije zvanje koje će većina nas imati tijekom svog života. Bog želi u našoj zajednici muža i žene izgraditi prekrasan spomenik koji ukazuje na Njegovu vrstu ljubavi.

Kod braka nije riječ o udobnosti ili ekonomičnosti. Bog želi da on bude nešto mnogo više. Kao bračni

par imamo prednost da odražavamo nešto što je božansko: ljepotu strpljive ljubaznosti, ljepotu kad "sve vjerujemo". Svatko od nas može u svom domu sagraditi svojevrсни Taj Mahal, trajni spomenik.

Šah Jahan, graditelj tog prekrasnog groba, doživio je ubrzo poslije smrti svoje voljene supruge još jednu tragediju. Njegov vlastiti sin polakomio se za vlašću pa je ustao na oca. Sin je 1658. godine digao bunu i oteo prijestolje.

Šah Jahan se zatvorio u palaču. Posljednjih osam godina života proživio je kao zarobljenik u pozlaćenom kavezu. Ali tješio se jednim: kroz prozor je mogao gledati preko rijeke Jumne i vidjeti prekrasno mjesto na kojem počiva njegova supruga. Spomenik je još uvijek stajao; simbol njegove ljubavi ostao je lijep kao što je uvijek i bio.

Predaja kaže da su stražari našli mrtvog Šaha Jahana, u starosti od 74 godine, s otvorenim očima upravljenim na blještavi Taj Mahal.

Bog želi da svatko od nas načini sličan spomenik, izraz ljubavi koja traje zauvijek. On želi da naš brak ispuni svoj uzvišeni cilj. On želi da naši domovi budu predokus Neba.

Mi možemo imati takav brak — ako svoj život usredotočimo na Božju vrstu ljubavi. Ljubav koju Bog daje može postati naš najveći izvor. Ako svakog dana na njemu napajamo svoje srce i um, moći ćemo pokazati strpljivu ljubaznost i vjerovati u najbolje onda kad je najpotrebnije.

Ne želite li i vi ovakvu vrstu braka, ovakvu vrstu spomenika u svom životu? Tražite Boga da u vama izgradi ljubav koja traje vječno. I nastavite netremice gledati u Njegovo nesebično srce koje je uvijek spremno davati.

Kazalo

Sreća od zida do zida.....	5
Bračni drugovi u poštenoj borbi.....	16
Nitko vas ne može zamijeniti.....	26
Taj Mahal i prava ljubav.....	35

Preporučujemo

www.znaci-vremena.com
www.procvatzdravlja.com
www.biblija.hr